



Fluxus во Германија

1962-1994

МУЗЕЈ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ, СКОПЈЕ, МАКЕДОНИЈА
MUSEUM OF CONTEMPORARAY ART, SKOPJE, MACEDONIA

15. 10 - 13. 11 1997

i f a ■

„Една долга приказна
со многу јазли“

Нам Џун Пајк
во „Едноставно“, Визбаден
1962

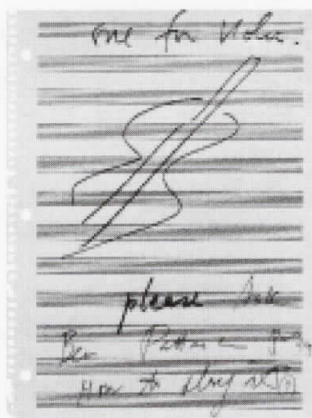
„Happening & fluxus. материјали поставени од х. зом. здружение на уметниците на Келн 1970. Оваа книга се појавува наместо каталог за изложба ... свесно се откажавме од интерпретативни текстови во полза на оригиналните трудови на уметниците. Ниту тука, ниту на изложбата нема готов одговор на прашањата: што е happening, што е fluxus, што не е ни во концепцијата на овие уметнички настојувања.“
х. зом & х. земан 1970

„1962 Визбаден FLUXUS 1982. Една мала историја на fluxus во три дела. Визбаден/Касел/Берлин. На прашањата, „Што е FLUXUS“?, „Кој е FLUXUS“? не може ниту денес, по 20 години, да се даде еднозначен одговор. Како и дадаизмот, надреализмот или футуризмот, така и FLUXUS не е стил. FLUXUS бил и е духовен став. Тоа ги објаснува различните, многу индивидуални уметнички форми на изразување и незабележливите премини од музичкото во ликовното, како и прифаќањето на FLUXUS од уметници кои примарно имаат други амбиции.“
Рене Блок 1982/83

„FLUXUS VIRUS 1962-1992, Келн. Што е Fluxus? Кој го знае тоа? Едни мислат, Fluxus, тоа се голем број мали nonsense-кутивчиња ; други сметаат, тоа се оние луди жени и мажи, кои фрлаат камења по клавиристите или со пила го сечат крилото на клавириот и мислат дека е тоа музика. Всушност, основите на Fluxus се во музиката - што и да е тоа.“
Кристел Шипенхауер 1992

Во 1962 година во Градскиот Музеј на Визбаден се одржал првиот FLUXUS-фестивал. Џорџ Макјунас, еден уметник-импресарио, по потекло од Литванија и образуван на разни уметнички школи во Њујорк, за месецот септември 1962 година конципирал еден циклус на концерти под наслов „FLUXUS + Интернационални свечености на најновата музика“. Поимот FLUXUS, којшто Макјунас го смислил како наслов за едно „Интернационално списание за најновата уметност, антиуметноста, музиката, антимузиката, поезијата, антипоезијата, итн.“ оттогаш му служел на неуморниот организатор како ознака за бројните концерти и настани, манифести, едиции, кои во следните години, благодарейќи во најголем дел на неговата иницијатива, ќе бидат објавени, односно, одржани во Европа, Соединетите Американски Држави и во Јапонија. Планираното списание никогаш не се појавило, но затоа поимот FLUXUS како ознака за мноштвото најразлични уметнички активности се задржал до денес, а феноменот FLUXUS живее и понатаму. FLUXUS е пред се повеќедимензионална мрежа на средби, приредби, идеи и објекти, која се протега низ долг временски простор и во многу земји. FLUXUS - тоа е феномен на поле, или слободно според Луис Керол, една долга приказна со многу јазли.

Особено е густо испреплетена мрежата на контакти и активности, кои го сочинуваат FLUXUS-феноменот во доцните педесетти и во шеесеттите како и околу ретроспективните „родендени“ во 1982-та и 1992-та. Значајните јазолни точки се создаваат во почетокот во Њујорк и во германските градови Дармштат, Диселдорф, Келн, Вупертал, Визбаден и Берлин; се развиваат живи и интензивни врски со Јапонија, Париз, Амстердам, Копенхаген, Лондон, Стокхолм, Прага и Мадрид. Уметниците многу патуваат, било на кратки или долги релации и ја користат поштата за размена на идеи, упатства за акција, мали колажи и песни како и за посредување на адреси и термини за концерти и акции. Сите уметници, било да се посилно или послабо врзани со FLUXUS работат на пречекорување на родовите граници на формите на уметноста, без оглед на тоа дали се работи за музиката или говорните уметности, за ликовните уметности или за танцовите. Од Дик Хигинс потекнува поимот „Интермедија“ со кој тој сака да ги окарактеризира FLUXUS-претставите: „Во основа, како FLUXUS можеме да ги означиме оние трудови кои по своето устројство се интермедијални: визуелната поезија и поетските слики, музиката на акција и музичката акција, како хепенинзи и настани, доколку се концептуално врзани со музика, литература и ликовна уметност.“



Нам Џун Пајк
Соло за виолина
1994

Значајните уметнички импулси доаѓаат во доцните педесетти од Њујорк и од Германија од страна на Џон Кејџ, кој во своите композиции и предавања, како и во својата образовна дејност ја брише границата меѓу музиката и „театрот“ и своите „ученици“ ги охрабрува на слични експерименти. Учеството на Џон Кејџ на националните летни курсеви за Нова Музика во Дармштат во 1958, и на концертите, коишто тој истата година ги одржал во Келн при Западногерманското Радио¹ во Галеријата 22² на Жан-Пјер Вилхелм во Диселдорф, ќе станат важни исходни точки за FLUXUS во Германија. Во годините што следат се одвива жива размена меѓу уметничкото опкружување на Џон Кејџ во Њујорк и младите композитори што живеат во Германија и уметниците во чија работа се кршат каноните.

FLUXUS во Германија

Галеристот Жан-Пјер Вилхелм во Диселдорф, композиторот Карлхајнц Штокхаузен, уметниците Нам Џун Пајк, Мери Бауермајстер, Харо Лаухус и Волф Фостел во Келн, Даниел Споери и Емет Вилијамс во Дармштат како и Артур Кепке во Копенхаген во 1960 година приредувајќи концерти, акции, читања и изложби превземаат една важна функција на посредување. Преку нивните дејности и дејностите на нивните пријатели во Германија се создава поволна клима за уметнички експерименти, во која ќе може да се фати приклучок со авангардните движења од првите децении на 20 век и да се надмине приматот на апстрактната уметност од времето по војната.

1960-та година се направени многу контакти, кои ќе доведат до привремена заедничка работа на уметниците или со нив ќе се засноваат доживотни пријателства и заемно почитување. Нам Џун Пајк го запознава Џон Кејџ и со неговата акциона музика „Hommage à John Cage“ изведена во Галеријата 22 во Диселдорф и во Ателјето на Мери Баурмајстер во Келн, ќе предизвика големо внимание. Со акционото дело „Едноставно“ настапува во рамките на „Originale“ на Карлхајнц Штокхаузен. Во Диселдорф Пајк го сретнува Јозеф Бојс, во Келн работи заедно со Волф Фостел. Во галеријата на Харо Лаухус, Фостел ја поставува изложбата „décollages collages“ од 1962 година го издава списанието „dé-coll/age“. Бенџамин Патерсон приредува концерти во галеријата на Лаухус во ателјето на Фостел, во Париз, преку Даниел Споери го запознава Робер Филиу. Филиу изложува во галеријата на Артур Кепке во Копенхаген, кој, меѓу другото, ги претставува работите на Дитер Рот и Емет Вилијамс. 1962 година Кепке се запознава со Хенинг Кристијансен.

Кон оваа густо испреплетена мрежа од контакти и активности може да се приклучи Џорџ Макјунас, кога во зимата 1961 од Њујорк се преселува во Визбаден, каде што ќе работи за армијата на САД и патем и понатаму да го следи и остварува својот план за концерти и првите изданија на списанието FLUXUS. Преку Нам Џун Пајк тој ги запознава галеристите Жан-Пјер Вилхелм и Ролф Јерлинг, кои на уметниците околу Макјунас 1962 ќе им овозможат настапи во Galerie Parnass во Вупертал, на камерните игри во Диселдорф и во Градскиот музеј во Визбаден. Како перформери на концертите во Визбаден меѓу другите учествуваат Џорџ Макјунас, Нам Џун Пајк, Волф Фостел, Бенџамин Патерсон, Емет Вилијамс како и Алисон Ноулис и Дик Хигинс; во публиката се, меѓу другите, Томас Шмит и Лудвиг Госевиц.

По овој прв голем FLUXUS-фестивал во Визбаден, во следните години се надоврзуваат бројни концерти и настани во многу европски градови како и во Њујорк; во разни констелации FLUXUS-уметниците и нивните пријатели постојано настапуваат во Германија: заедно со Јозеф Бојс во Државната академија за уметности во Диселдорф, во Galerie Parnass во Вупертал, преку Томас Шмит во Техничката висока школа во Ахен, во галеријата René Block во Берлин и во 1970 година, по повод првата голема Happening&FLUXUS-изложба во здружението на уметниците во Келн.

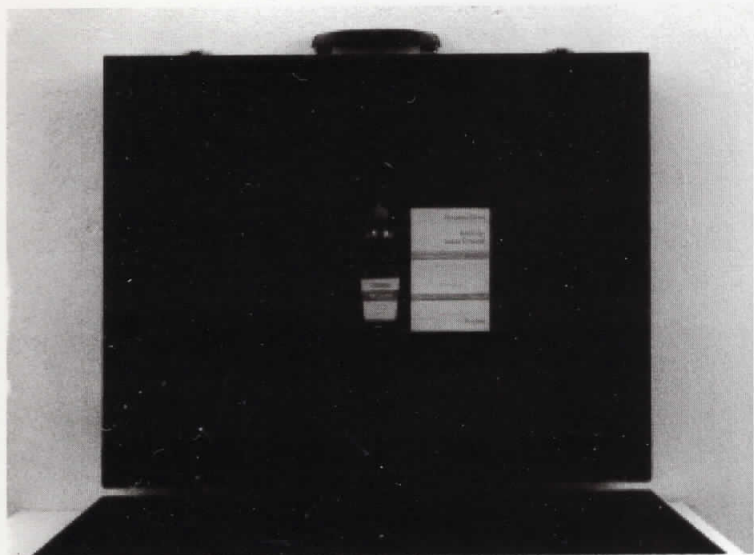


Во седумдесеттите и осумдесеттите години во Германија, покрај германските уметници, кои и понатаму ќе бидат тесно поврзани со FLUXUS - Томас Шмит, Лудвиг Госевиц и Роберт Рефелд, "mail-art" уметникот кој живее во Источен Берлин - живеат и уметници од интернационалниот круг на FLUXUS. Тие или подолго време се преселени во Германија - Робер Филиу, Џорџ Брехт, Даниел Споери, Такако Саито, Робин Пејџ, Емет Вилијамс, Џо Џонс, Бенџамин Патерсон, Ал Хансен - или се дојдени на покусо време во Берлин благодарејќи на стипендијата од Берлинскиот уметнички програм на ДААД.

FLUXUS-уметниците и уметниците кои извесно време работеле во FLUXUS-опкружувањето, предавале, односно и денес предаваат на германските високи школи за уметност: Во Диселдорф - Јозеф Бојс, Дитер Рот и Нам Џун Пајк во Минхен - Даниел Споери, Робин Пејџ и Лудвиг Госевиц во Хамбург - Герхард Рим, Робер Филиу, Ал Хансен и Хенинг Кристијансен, и во Берлин - Емет Вилијамс. Во опкружувањето на FLUXUS спаѓаат и колекционери, спонзори, издавачи и изложбени институции кои поддржувале разни уметнички активности, ги следеле со интерес, ги презентирале или документирале. Така, на пример, заслуга на Ханс Зом е тоа што со неговиот архив, којшто го презела државната галерија во Штутгарт, ја имаме една од најсеопфатните колекции на акциона и интермедилална уметност.

Изложбата „Една долга приказна со многу јазли: FLUXUS во Германија 1962-1994“ - како homage на Џорџ Мајџнас, еден од основачите на FLUXUS, кој потекнува од Литванија - ќе биде прикажана и во Вилниус, Литванија. Таа ќе содржи оригинални дела на спомнатиот уметник и бројни документи како фотографии, покани, манифести, книги и каталози. Придружната публикација ќе ги истражува разните аспекти на рецепцијата на FLUXUS во Германија. Изложбата ќе презентира и аудио-визуелни документарни материјали, за да може на тој начин да овозможи најразлични откритија - во смисла на Џон Кејџ, кој 1966 година напишал:

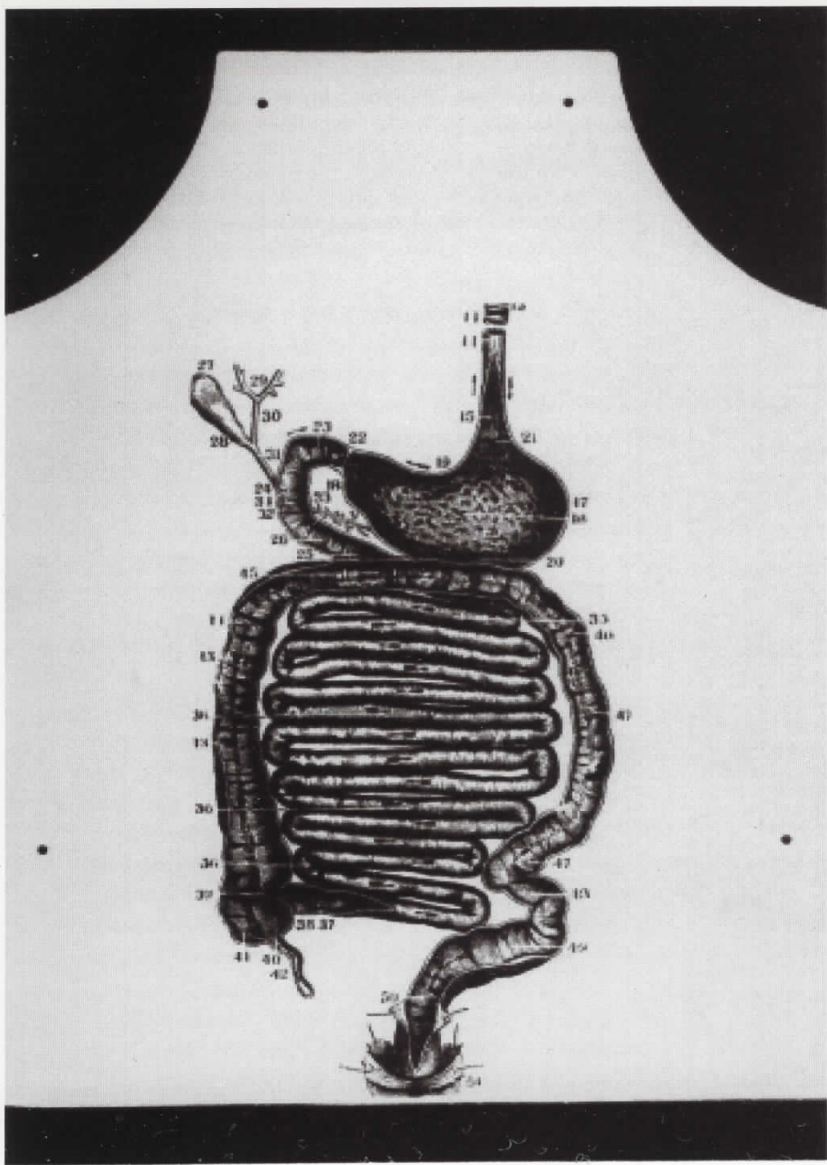
„(Fish) Species, separated, and labeled, isn't what an aquarium is now. It's a large glass water-house with unidentified fish freely swimming. Observation - Discovery.“³



Јозеф Бојс
Не знам за викенд
1972



Волф Востел
Jaune Star Oil
1961



Георг Мајунас
Престилка со мотив од утробата
1969/73



*Емет Вилиамс
Портрет на Нам Џун Пајк
1992*



*Џорџ Брехт
Други мориња
1972*

Биографији:

Јозеф Бојс

1921, Крефелд 1961-1972
професор на Државната
академија за уметности во
Диселдорф.
Починал 1986.

Џорџ Брехт

1926 Њујорк; од 1970 во
Диселдорф.
Од 1972 живее во Келн.

Хенинг Кристијансен

1932 Копенхаген, од 1985
предава на Високата школа за
ликовни уметности во Хамбург,
1987 гостин на Берлинската
програма за уметници на ДААД⁴.
Живее во Аскеби (Данска).

Робер Филиу

1926 Сов (Франција), 1968 во
Диселдорф, 1974 гостин на
Берлинскиот програм за
уметници на ДААД, предава на
Високата школа за ликовни
уметности во Хамбург.
Починал 1987.

Лудвиг Госевиц

1936 Наумбург, од 1988 предава
на Академијата за ликовни
уметности во Минхен.
Живее во Минхен.

Ал Хансен

1927 Њујорк, 1983 гостин на
Берлинската програма за
уметници на ДААД, 1987 гостува
како професор на Високата
школа за ликовни уметности во
Хамбург.
Живее во Келн.

Дик Хигинс

1938 Кембриџ (Англија), 1962-
1963 FLUXUS-фестивали во
Европа, 1975/1981 гостин на
Берлинската програма за
уметници на ДААД.
Живее во Баритаун (САД).

Џо Џонс

1934 Њујорк, 1980 гостин на
Берлинската програма за
уметници на ДААД, 1981-1993
Диселдорф и Визбаден.
Починал 1993.

Алисон Ноулис

1933 Њујорк, 1962-1963
FLUXUS-фестивали во Европа,
1983 гостин на Берлинската
програма за уметници на ДААД.
Живее во Баритаун (САД) и
Њујорк.

Артур Кепке

1928 Хамбург, професор на
Кралската академија за
уметности, Копенхаген.
Починал 1977.

Џорџ Макјунас

1931 Каунас (Литванија), 1961/
62-1963 Визбаден.
Починал 1978.

Робин Пејџ

1932 Лондон, 1970 во Дисел-
дорф, 1978 гостин на Берлинска-
та програма за уметници на
ДААД, предава на Академијата
за ликовни уметности во
Минхен.
Живее во Минхен.

Нам Џун Пајк

1932 Сеул, 1956-1963 во Минхен,
Фрајбург и Келн, 1983 гостин на
Берлинската програма за
уметници на ДААД, од 1979

професор на Државната академија за уметности во Диселдорф.
Живее во Њујорк и Германија.

Бенџамин Патерсон

1934 Питсбург, 1960-1962 во Келн.

Живее во Њујорк и Визбаден.

Роберт Рефелт

1931 Старгард (Полска), од 1945 во Берлин.

Починал 1993.

Дитер Рот

1930 ХанOVER, 1968 предава на Државната академија за уметности во Диселдорф.

Живее во Базел и Бала, Мосфелсвејт (Исланд).

Герхард Рим

1930 Виена, 1964 во Берлин, од 1978 предава на Високата школа за ликовни уметности во Хамбург.

Од 1972 живее во Келн.

Такако Саито

1929 Сабае-Ши (Јапонија).

од 1978 живее во Диселдорф.

Томас Шмит

1943 Виперфирт.

Живее во Берлин.

Даниел Споери

1930 Галати (Романија), 1957 во Дармштат, 1968 Диселдорф, 1973/1980 гостин на Берлинската програма за уметници на ДААД, 1983-1989 професор на Академијата за ликовни уметности во Минхен.

Живее во Париз.

Ендре Тот

1930 Шимег (Унгарија), 1978

гостин на Берлинската програма за уметници на ДААД.

Живее во Келн.

Бен Вотје

1935 Неапол, 1978 гостин на

Берлинската програма за уметници на ДААД.

Живее во Ница.

Волф Фостел

1932 Леверкузен.

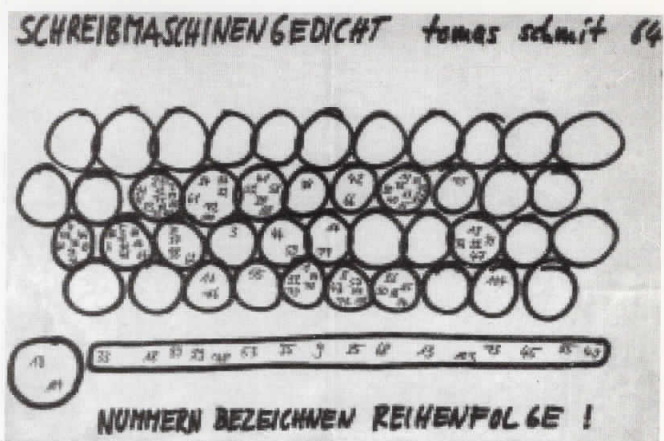
Живее во Берлин и Малпартида (Шпанија).

Емет Вилијамс

1925 Гринвил (САД), 1949-1966 во Европа, меѓу другото и во Дармштат. 1980 гостин на

Берлинската програма за уметници на ДААД, гостува како професор на Високата школа за ликовни уметности во Хамбург и на Високата школа за уметности во Берлин.

Живее во Берлин.



Томас Шмит

Песна за машина за пишување

1964

Импресум:

Една долга приказна со многу јазли
Fluxus во Германија
1962 - 1994

Изложба на Институтот за односи со странство

Презентирана во МСУ, Скопје, Македонија

Концепција на изложбата:
и на каталогот
Рене Блок
Габриеле Кнапштајн

Реализација на изложбата:
Габриеле Кнапштајн
Карола Боденмилер

Редакција на каталогот:
Габриеле Кнапштајн
Карола Боденмилер

Асистенти:
Тобијас Бергер
Јирген Валтер

Аудиограма реализирана во соработка со "Студиото за акустична уметност на Западногерманското радио"
Келн.

Врамување:
Петер Свобода

Изложбен систем:
Герхард Валентин Киш

Авторски права:
Institut für Auslandsbeziehungen
Авторите, фотографите, VG Bild-Kunst
1995

За фотографиите на Уте Клопхаус с 1995 Ute Klopphaus, Vuppertal сите права задржани

1 Westdeutscher Rundfunk. заб. прв.

2 Galerie 22.

3 „(рибата) вид, одделен и етикетиран, не е она што е сега аквариум. Тоа е голема стаклена водена куќа со неидентификувани риби што пливаат слободно. Набљудување - Откритие.“

4 DAAD - Deutscher Akademischer Austauschdienst - Служба за академска размена на Германија - заб. прв.